

**Social- og
Boligstyrelsen**

Samtaleguide om salg og bytte af seksuelle ydelser

December 2024

Viden til gavn

Indhold

Samtaleguiden	3
Forberedelse til samtalen	4
Tag hul på samtalen	5
Spørg konkret ind til, hvad personen gør	6
Spørg ind til, hvordan personen passer på sig selv	7
Undersøg bevæggrunde.....	8
Afdæk behov for yderligere hjælp	9
Afrund samtalen	10
Aktører der beskæftiger sig med salg & bytte af seksuelle ydelser	11
Kilder og henvisninger	12

Publikationen er udgivet af

Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: info@sbst.dk
www.sbst.dk

Udgivet december 2024

Materialet er tilgængelig på Social- og Boligstyrelsens hjemmeside www.sbst.dk

Der kan frit citeres fra publikationen med angivelse af kilde.

Samtaleguiden

Denne samtaleguide er til dig, der i dit arbejde møder unge og voksne, som har erfaringer med at sælge eller bytte seksuelle ydelser. Det kan være, at du er kontaktperson, rusmiddelbehandler, bostøttemedarbejder, medarbejder på botilbud og væresteder, jobkonsulent eller uddannelsesvejleder.

Mennesker, der sælger og bytter seksuelle ydelser, er en meget heterogen gruppe. Det er både på tværs af køn, alder, etnicitet mv. Det er både mennesker med komplekse sociale problemer, og mennesker, der ikke oplever social udsathed. Nogle sælger sex på en klinik eller kører escort, nogle sælger sex fra deres eget hjem og annoncerer på digitale platforme, nogle sælger sex på gaden, mens andre bytter seksuelle ydelser for gaver, rusmidler eller et sted at sove.

De store forskelle mellem mennesker, som sælger eller bytter seksuelle ydelser, betyder, at de kan have meget forskellige behov for hjælp og støtte.

Nogle mennesker, der sælger sex, oplever ikke deres sexsalg som problematisk og ønsker derfor ikke hjælp og støtte.

For andre kan sexsalget påvirke deres liv og være den underliggende faktor, der gør, at andre indsatser ikke virker. Derfor er det vigtigt at have et helhedsorienteret blik på personens liv og udfordringer, og at du som fagperson spørger ind til det, når du har en formodning om, at en borger sælger eller bytter seksuelle ydelser.

Måske ønsker den pågældende ikke i første omgang at tale om sine erfaringer med salg eller bytte af seksuelle ydelser, men ved at spørge ind til emnet viser du, at det er noget, som I kan tale om, og du er med til at nedbryde det tabu, der kan være ved salg og bytte af seksuelle ydelser. Så kan borgeren vende tilbage, hvis borgeren er klar til at tale om det på et senere tidspunkt.

Første skridt er at tage hul på samtalen. Herefter kan du sammen med borgeren afklare eventuelle behov for hjælp og støtte, og hvordan det kan foregå på borgerens præmisser.

Omfang af sexsalg

- 1,4 pct. af danskerne svarer, at de mindst én gang har modtaget betaling for sex.¹
- Der er ca. 4.500 personer, der sælger sex i Danmark i løbet af et år. Det viser de seneste tal på området.²
- 22 pct. af mændene svarer, at de mindst én gang har betalt for sex. Blandt kvinderne er det 0,2 pct.¹

Køn og seksualitet blandt personer der sælger sex

- Flere mænd (1,6 pct.) end kvinder (1,2 pct.) har prøvet at få betaling for sex.
- Flere homoseksuelle og biseksuelle end heteroseksuelle svarer, at de har modtaget betaling for sex.
- 16,8 pct. af transkvinder og 3,7 pct. af transmænd svarer, at de har modtaget betaling for sex.¹

Forberedelse til samtalen

Hvis du er i tvivl, om en borger sælger eller bytter seksuelle ydelser, kan du evt. starte med at skrive dine observationer ned, inden du taler med personen om det. Boksen nedenfor viser mulige tegn på, at en person sælger eller bytter seksuelle ydelser. De tegn, du observerer, kan også være tegn på andre ting, men de kan bestyrke din formodning. At have forskellige hypoteser om, hvad der er årsag til borgerens problemstillinger, kan hjælpe dig til på den ene side ikke at overse en mulig problemstilling og på den anden side ikke at "stirre dig blind" på, at personen nok sælger eller bytter seksuelle ydelser.

Mulige tegn på at en person sælger eller bytter seksuelle ydelser

- Uoverensstemmelse mellem det forbrug, du ser hos personen, og personens indtægt.
- Personen fortæller om at føle sig ensom/alene, men der er samtidig stor aktivitet på vedkommendes telefon.
- Personen fortæller om nogen de kender, som får penge for seksuelle ydelser. Dette kan være en måde at teste, hvordan du som fagperson reagerer på, at nogen sælger eller bytter sex.
- Personen fortæller, at de har svært ved at sætte grænser. Dette kan skyldes, at personen har fået overtrådt sine grænser i barndommen/ungdommen eller voksenlivet.
- Personen er afhængig af rusmidler men kan ikke forklare, hvordan vedkommende får råd til rusmidlerne.
- Reagerer ikke på økonomiske sanktioner, hvilket kan indikere, at personen har en anden indtægt.

Det kan være en god forberedelse til samtalen at drøfte dine overvejelser med en kollega. Det giver dig også mulighed for at reflektere over, hvordan du vil gå til samtalen, og hvilke ord du vil bruge. Måske viser det sig, at det er en anden end dig, der er mest oplagt til at tage samtalen.

Prøv i udgangspunktet at bruge de ord, som personen selv bruger, om det han/hun/de gør. Hvis personen bruger et nedladende sprog om sig selv, så forsøg at brug mere neutrale ord.

Sørg for at sætte god tid af til den første samtale, hvor du vil spørge ind til, om personen sælger eller bytter seksuelle ydelser, og at samtalen foregår et sted, hvor I kan tale uforstyrret. Spørg gerne personen, hvor de foretrækker at samtalen skal foregå. Dette kan bidrage til, at personen føler sig mere komfortabel ved at tale om et emne, det kan være svært at tale om.

Det er vigtigt at være bevidst om, at nogle mennesker kan opleve, at der er meget på spil for dem, hvis en fagperson får viden om, at de sælger eller bytter seksuelle ydelser. Personen kan være bekymret for, hvad det betyder for deres ydelse, deres børn eller lignende. Gør det derfor tydeligt, hvad personen kan forvente af samtalen, så vedkommende ikke oplever, at der er skjulte dagsordener til mødet. Dette kan gøre det mere trygt at åbne op for emnet. Du skal også huske på din underretningspligt, anmeldelses- og notatpligt, og hvordan du bedst informerer personen om dette.

Tag hul på samtalen

Salg og bytte af seksuelle ydelser kan opleves som tabu. Derfor er det vigtigt, at du som fagperson spørger så neutralt og fordomsfrit ind til emnet som muligt. På den måde giver du plads til, at det er personens erfaringer med og holdninger til salg og bytte af seksuelle ydelser, som er styrende for samtalen.

Er det prøveballoner?

Når du opfanger tegn og signaler, så kan det være "prøveballoner", som personen mere eller mindre bevidst sender ud for at teste, om salg og bytte af sex er noget, I kan tale sammen om. Så hvis der bliver sagt noget, der undrer dig, så spørg altid ind til det.

Mange mennesker, der har erfaringer med at sælge sex, fortæller senere i livet, at der aldrig var nogen fagpersoner omkring dem, der har spurgt ind til salg af sex. Derfor er det vigtigt, at du som fagperson viser borgeren, at du tør tage hul på samtalen, og at I også kan tale om salg af sex.

Tag udgangspunkt i de observationer, du har gjort dig, og som undrer dig. Men lad det altid være helt op til personen, om det er noget, de har lyst til at tale om.

Du kan fx sige:

- "Jeg kan se, at du har fået en ny telefon. Den er flot. Er det en, du selv har købt, eller noget du har fået i gave, eller...?"
- "Du har fortalt mig, at du har en følelse af ensomhed. Jeg kan også se, at der sker en masse på din telefon. Er det noget, du har lyst til at fortælle om, så jeg kan få en bedre forståelse af dig, og hvad du oplever?"

Hvis personen har andre udfordringer, som du kender til, kan du spørge ind til en evt. sammenhæng mellem disse og salg og bytte af seksuelle ydelser:

- "Andre jeg kender, som har rusmiddelproblemer, er afhængige af at skaffe penge til deres forbrug, fx ved at lave kriminalitet eller sælge sex. Hvordan er det for dig?"
- "I mit arbejde møder jeg også andre mennesker, der ikke har noget fast sted at bo, og som sover hos venner og bekendte. Flere fortæller, at de oplever at skulle give noget tilbage, fx seksuelle ydelser i bytte for et sted at sove. Hvordan er det for dig?"
- "Når man har været udsat for, at ens grænser er blevet overtrådt, kan man efterfølgende have svært ved at mærke egne grænser og er derfor i risiko for at få dem overskredet ved fx at sælge og bytte seksuelle ydelser. Hvordan har du det med at sætte grænser?"
- "Det at være en seksuel minoritet er desværre forbundet med flere risikofaktorer. Mange LGBT+personer er mere udsatte end majoritetsbefolkningen for fx at blive kontaktet uopfordret for at sælge seksuelle ydelser. Er det noget, du har oplevet?"

Debutalder

Den seneste undersøgelse af debutalderen for salg af sex viser, at 10 pct. af mænd og kvinder, der sælger sex, startede med at sælge sex, inden de fyldte 18 år. 50 pct. debuterer inden slutningen af 20'erne, og den øvrige halvdel debuterer senere i livet.³

Spørg konkret ind til, hvad personen gør

Når du skal vurdere, om personen har behov for hjælp og støtte, skal dette foregå i dialog med vedkommende selv. Du vil her ofte have brug for at vide konkret, hvad personen gør. Du kan bl.a. spørge ind til, hvad den enkelte lægger i de ord, vedkommende bruger. Sugardating kan fx betyde forskellige ting for forskellige mennesker.

Du kan fx spørge:

- "Når du fortæller mig, at du har sugardatet/prøvet at bytte seksuelle ydelser for penge, skal jeg så mest forstå det som, at du har eksperimenteret med din seksualitet, eller mest som at det er en indtægtskilde for dig?"
- "Hvordan får du kontakt til de mennesker, du sælger seksuelle ydelser til?"
- "Hvad får du for det, fx penge, ting (fx telefon, sko, tøj), stoffer eller et sted at sove?"
- "Hvor mødes I? Og har du mulighed for at se dem, du sælger til, an på forhånd?"

Organisering af sexsalg i Danmark

- Sexsalg kan foregå på en klinik, på gaden, som escort (fx i kundens hjem eller på et hotel) eller privat/diskret (på en privat adresse – fx i sælgers hjem eller i et lejet sommerhus eller lejlighed).
- Sælger man sex på en klinik, vil man ofte have udgifter til fx husleje (ofte pr. vagt), udgifter til en telefonpasser og udgifter til annoncering.
- Den teknologiske udvikling har betydet, at flere seks sælgere får kontakt med deres kunder via digitale platforme, og at færre får kontakt med deres kunder på fx klinikker eller på gaden. Det betyder også, at sexsalget i højre grad foregår på en privat adresse. At flere sælger sex på egen hånd kan skyldes et ønske om i højere grad selv at planlægge, hvor, hvornår og hvor ofte man vil sælge sex. Det kan også skyldes et ønske om at minimere udgifterne ved ikke at have udgifter til en klinik.²
- På en klinik vil der ofte være faste priser for forskellige seksuelle ydelser. Sælger man sex på egen hånd, er det derimod op til den enkelte at fastsætte prisen for en ydelse. Derudover kan det stille særlige krav til den enkeltes risikohåndteringsstrategier.
- For udenlandske seks sælgere er denne individualisering ikke foregået i samme omfang som for danske seks sælgere. Det betyder, at det i dag i stort omfang er udenlandske seks sælgere, der sælger sex på klinikker i Danmark.

Spørg ind til, hvordan personen passer på sig selv

Ikke alle, der sælger eller bytter seksuelle ydelser, oplever det som et problem eller ønsker at stoppe med det. Hvis det er noget, personen ønsker at fortsætte med, kan du hjælpe vedkommende med at reflektere over, hvordan de bedst passer på sig selv, når de sælger sex. Det kan du bl.a. gøre ved at tale med dem om, hvad de allerede gør, og hvad de kan gøre for at øge deres egen sikkerhed.

Du kan fx sige:

- "Er der nogen, der ved, hvor du er, når du sælger eller bytter sex? Hvis ikke, hvem kunne du evt. fortælle det til?"
- "Har du tænkt over, hvor dine grænser går for, hvad du vil være med til, og hvad du ikke vil være med til?"
- "Hvad gør du, hvis du ikke har lyst til at sælge sex alligevel (enten mens I skriver sammen, eller når I mødes)? Hvordan kan du sige fra i situationen? Forbered evt. en standardsætning, som du kan skrive eller sige, hvis du gerne vil ud af en aftale."
- "Kender du de forskellige former for prævention, og har du fundet noget, der virker for dig?"
- "Oplever du, at det nogle gange føles utrygt at skulle mødes med en? Hvad kan du gøre for, at passe bedst muligt på dig selv?"
- "Har du oplevet, at dine grænser ikke er blevet respekteret, fx at nogen har snydt sig til ubeskyttet sex, eller en anden form for sex end I havde aftalt? Eller at du ikke har fået det for ydelsen, som I havde aftalt? Har du en plan for, hvad du gør i sådanne tilfælde?"

Du bør også sikre dig, at personen kender sine rettigheder ved at tale med vedkommende om samtykkelovgivningen og understrege, at sex uden samtykke er voldtægt, uanset om der er aftalt en pris eller ej.

Lovgivning om salg af sex

- Det er lovligt at sælge seksuelle ydelser i Danmark.
- Det er lovligt at købe seksuelle ydelser i Danmark, såfremt sælgeren er fyldt 18 år.
- Det er lovligt at have sexsalg som indtægtskilde, så længe sexsælgeren registrerer sig og betaler skat af sin indkomst. Overstiger indtægten 50.000 kr. om året, skal sexsælgeren ligeledes lade sig momsregistrere som selvstændigt erhvervsdrivende.
- Trods afkriminaliseringen anerkendes prostitution ikke som et legalt erhverv i Danmark, hvorfor sexsælgere ikke har arbejdstagerrettigheder. Der kan dog være særlige forhold, som gør sig gældende, hvis man som sexsælger registrerer sig som selvstændigt erhvervsdrivende og lader sig momsregistrere.
- Det er ulovligt at købe sex af personer under 18 år (straffelovens § 224), at tjene penge på andres prostitution – også kaldet rufferi (straffelovens § 233) og at tilskynde andre til prostitution (straffelovens § 233 a).
- Sexsalg blev afkriminaliseret i Danmark i 1999. Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår det, at prostitution ikke skal anses som et lovligt erhverv men derimod både et udtryk for og årsag til sociale problemer.⁴

Undersøg bevæggrunde

Der kan være forskellige grunde til, at personer sælger eller bytter seksuelle ydelser. Den eksisterende viden peger på, at økonomi ofte er den dominerende årsag til at begynde og fortsætte med at sælge sex. Andre årsager kan være fleksible arbejdstider, den menneskelige kontakt og seksuel lyst eller nysgerrighed.²

Mennesker, der sælger og bytter seksuelle ydelser, er ofte ambivalente omkring det. Når du forstår den enkeltes bevæggrunde, er det lettere at iværksætte den rette hjælp og støtte. Det kan føles overvældende at blive stillet en masse spørgsmål, når man har åbnet op for noget, der er svært. Til en start kan det, personen har brug for, derfor bare være at blive lyttet til uden at blive dømt.

Når personens ambivalens skal afdækkes, er det afgørende at spørge ind til både hvad den enkelte oplever som positivt ved at sælge/bytte seksuelle ydelser, og hvad der kan være svært ved det.

De holdninger til sexsalg, der eksisterer i personens omgangskreds, kan også være med til at påvirke vedkommendes grænsesætning. Hvis det fx er alment acceptabelt at sælge og bytte seksuelle ydelser i personens vennegruppe, kan du gøre opmærksom på, at det er en relativt lille del af den danske befolkning (1,4 pct.), der har prøvet at sælge sex. Dette kan hjælpe personen med at få flere perspektiver på sexsalg og blive opmærksom på såkaldte "flertalsmisforståelser". Dette kan særligt være hjælpsomt for unge, der kan have fået den opfattelse, at det er meget almindeligt blandt unge at sugardate.

Den enkeltes bevæggrunde for at sælge eller bytte seksuelle ydelser kan ændre sig over tid. Du bør som fagperson hjælpe borgeren med at få øje på, hvis de oplever negative følgevirkninger, der kan være relateret til salg og bytte af seksuelle ydelser. Boksen nedenfor viser eksempler på mulige negative følgevirkninger, der kan være af salg og bytte af seksuelle ydelser. Symptomerne behøver ikke være relateret til salg og bytte af seksuelle ydelser, men er uanset noget det er vigtigt at være opmærksom på.

Mulige følgevirkninger ved salg og bytte af seksuelle ydelser

- Personen isolerer sig
- Personen har svært ved fysisk kontakt
- Personen har tankemylder og søvnbesvær
- Personen har depressive symptomer
- Personen modtager trusler eller har ubehagelige oplevelser på telefon og online
- Personen oplever vold og overgreb.

Afdæk behov for yderligere hjælp

I nogle tilfælde vil personen have andre problemer, der opleves som mere akutte, end eventuelle problemer knyttet til salg af sex. Sexsalget kan dog være en væsentlig faktor, der fastholder den enkelte i andre sociale problemer eller ligefrem modvirker, at andre indsatser virker. Sexsalget vil ofte udgøre en væsentlig indtægtskilde for personen, hvorfor det er nødvendigt at få afdækket, hvordan det vil påvirke personens livssituation at stoppe med at sælge sex.

Spørg ind til, hvilken hjælp borgeren selv ønsker. Du bør tale med borgeren om, hvorvidt der er behov for specialiseret hjælp, og om du skal henvise videre. Det kan også være personen har behov for hjælp til lægebesøg eller politianmeldelse i forbindelse med ulovlig deling af billeder, voldtægt, sextortion/afpresning eller lignende. Aftal et opfølgende møde, hvis personen ikke er klar til at tage imod hjælp nu og her.

Du kan spørge personen:

- "Er det ok, at vi taler om det her igen næste gang, vi ses?"
- "Hvad kan jeg hjælpe dig med her og nu? Og hvad har du behov for på længere sigt?"
- "Har du behov for at tale med nogen, der ved mere om udfordringerne med at sælge og bytte sex end mig? Der findes forskellige specialiserede tilbud, som jeg kan hjælpe dig med at kontakte."
- "Er der andre i dit netværk (privat eller professionelle), som du kan tale med dette emne om?"

Sextortion, Stealthing og Samtykkeloven

Sextortion: En sammentrækning af "sex" og det engelske ord for afpresning "extortion".

Ved sextortion bruger afpresseren seksuelle eller intime billeder og videoer af offeret til afpresning. Offeret skal eksempelvis betale penge eller sende flere intime billeder til afpresseren for at undgå, at afpresseren offentliggør billederne til eksempelvis offerets familie eller Facebook-venner. Sextortion er ulovligt og kan anmeldes til politiet. [Læs mere om sextortion her](#).

Stealthing: Et seksuelt overgreb hvor en person under et samleje med kondom fjerner kondomet, uden at sexpartneren opdager det. Stealthing er et overgreb, fordi den person, der bliver udsat for, at den anden fjerner kondomet, ikke har mulighed for at trække sit samtykke til sex tilbage, efter den anden person har fjernet kondomet. [Læs mere om stealthing her](#).

Samtykkeloven: I 2020 blev der indført en lov, der indfører en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse. Det betyder, at samleje uden samtykke er voldtægt. [Læs mere om samtykkeloven her](#).

Afrund samtalen

Salg og bytte af seksuelle ydelser kan være et meget tabubelagt og sårbart emne at tale om. Anerkend personen for at have delt noget svært, og spørg ind til, hvordan borgeren har det efter jeres samtale. Aftal også, hvordan I følger op på det, I har talt om. Det kan også være en god idé at minde borgeren om, hvad du skriver ned fra samtalen, og om der er noget du foretager dig efter jeres samtale.

Du kan fx sige:

- "Tak, fordi du har fortalt mig alt det, du har i dag. Er det okay med dig, hvis vi taler mere om det en anden dag?"
- "Jeg synes, det er modigt, at du har fortalt alt det, du har, i dag. Jeg ved, at det kan være svært at tale om. Du skal vide, at jeg møder mange med oplevelser, der ligner det, du har fortalt om i dag. Så du er ikke alene med de oplevelser."

Afslut med at opsummere, hvad I har aftalt på mødet, og hvad du som fagperson evt. skal følge op på eller undersøge inden jeres næste møde.

Aktører der beskæftiger sig med salg & bytte af seksuelle ydelser

→ AmiAmi

AmiAmi er en NGO, der tilbyder social- og sundhedshjælp til udenlandske personer der sælger seksuelle ydelser, som er potentielt udsat for menneskehandel i Jylland og på Fyn. AmiAmi driver bl.a. et mobilt sundhedstilbud.

→ Center mod Menneskehandel (CMM)

CMM er en del af Social- og Boligstyrelsen og har til formål at bekæmpe menneskehandel, herunder til prostitution. Dette gøres gennem bistand og støtte til ofre, undervisning og opkvalificering af relevante aktører, indsamling af viden og statistik, koordinering og samarbejde nationalt og internationalt. CMM har en hotline, der kan kontaktes ved mistanke om menneskehandel.

→ Gadejuristen

Gadejuristen er en ngo, som tilbyder gratis, udgående og opsøgende retshjælp. Retshjælpen er landsdækkende og målgruppen er defineret som hjemløse, stofbrugere, gadesexarbejdere eller andre særligt udsatte personer.

→ Grænseløst

www.graenseloest.dk er en digital platform, der bl.a. indeholder en oversigt over rådgivninger, og forskelligt indhold til unge og fagpersoner relateret til seksuelt salg og bytte.

→ Reden

Reden er væresteder og rådgivningstilbud for kvinder der bl.a. sælger seksuelle ydelser har psykiske lidelser og/eller stofbrug. Reden ligger i Odense, Århus, Aalborg, Esbjerg og København. Reden tilbyder også sundhedsindsatser, og i Aalborg og Esbjerg tilbydes også rådgivning til mænd og transkønnede.

→ Reden International

Reden International tilbyder social- og sundhedshjælp til udenlandske seks sælgere og ofre for menneskehandel øst for Storebælt.

→ Reden Ung

Reden Ung er et landsdækkende rådgivningstilbud til unge, der sælger eller bytter seksuelle ydelser. Reden Ung tilbyder også rådgivning til forældre og fagpersoner samt undervisning om grænser til skoler og ungdomsuddannelser.

→ SIO- Sexarbejdernes Interesse Organisation

SIO fungerer som samlings- og kontaktsted for alle sexarbejdere og er en politisk organisation, der kæmper for lige rettigheder for sexarbejdere.

→ Stenbroens jurister

Stenbroens Jurister er en retshjælp for hjemløse, stofafhængige, sexarbejdere og andre særligt udsatte, der lever deres liv på gaden. Hjælpen tilbydes telefonisk og på retshjælpsklinikker i København og Århus.

→ The Red Van

The Red Van er en NGO, som driver et mobilt tilbud i en ombygget varevogn, hvor gadebaserede sexarbejdere har mulighed for at betjene kunder under trygge vilkår.

Social- og Boligstyrelsen
Edisonsvej 1
5000 Odense C
Tlf.: 72 42 37 00

www.sbst.dk

December 2024